

Digitaalinen yhdenvertaisuus

Tutkimusraportti 2022

Tutkimuksen tausta ja tavoitteet

Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksen tavoite on selvittää, miten digitaalinen yhdenvertaisuus toteutuu Suomessa.

Eryteisesti halutaan ymmärtää, kuinka yhdenvertaisuus toteutuu digiosaamisen, digitaalisten palvelujen ja laitteiden käytön osalta erilaisissa kohderyhmissä.

Tutkimuksen toteutus

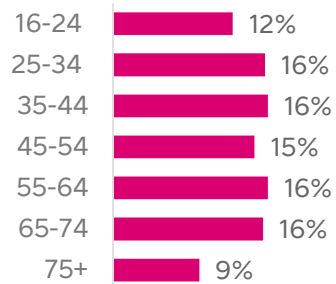
Tutkimuksen kohderyhmänä olivat yli 15-vuotiaat Suomessa asuvat henkilöt valtakunnallisesti.

Tutkimusmenetelmä ja tiedonkeruu

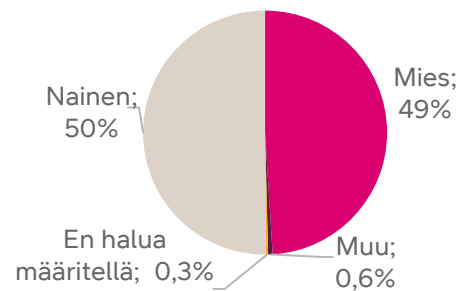

Vastaajien taustatiedot

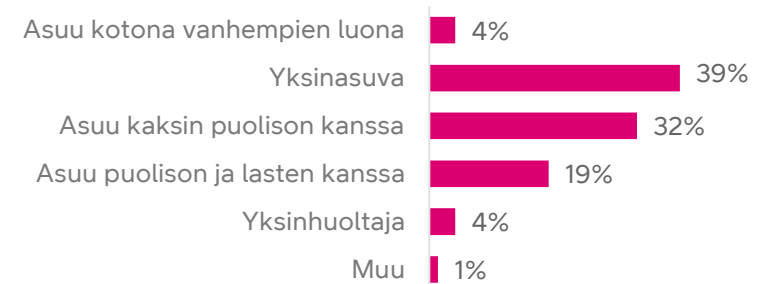
Ikä

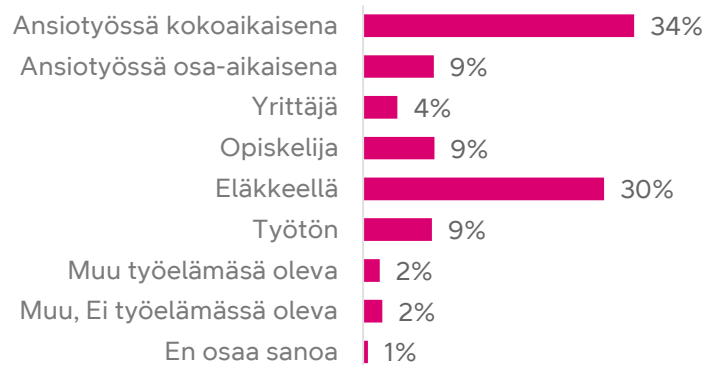
Sukupuoli

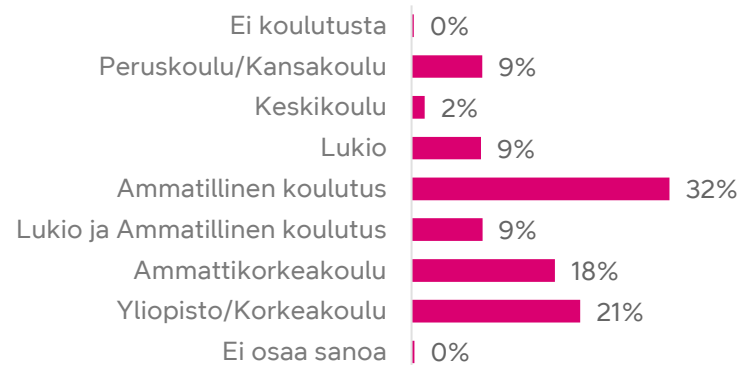
Talouden tyyppi

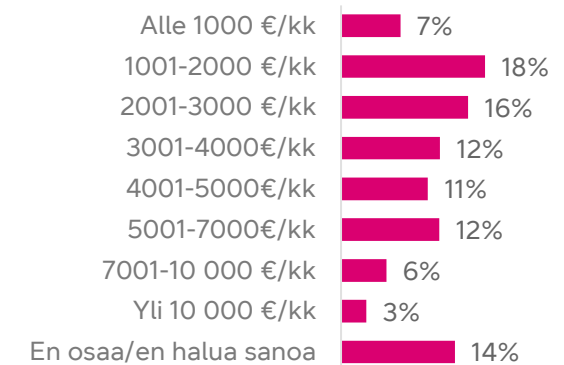
Työssäkäynti

Koulutus

Talouden kk-tulot

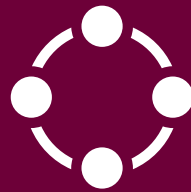
Sisältö

Saatavuus

Kiinnostus ja
digitaidot

Digitaalinen
yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuuden
esteet

Digitalisaation
mahdollisuudet

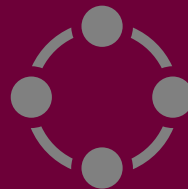
Sisältö

Saatavuus

Kiinnostus ja
digitaidot

Digitaalinen
yhdenvertaisuus

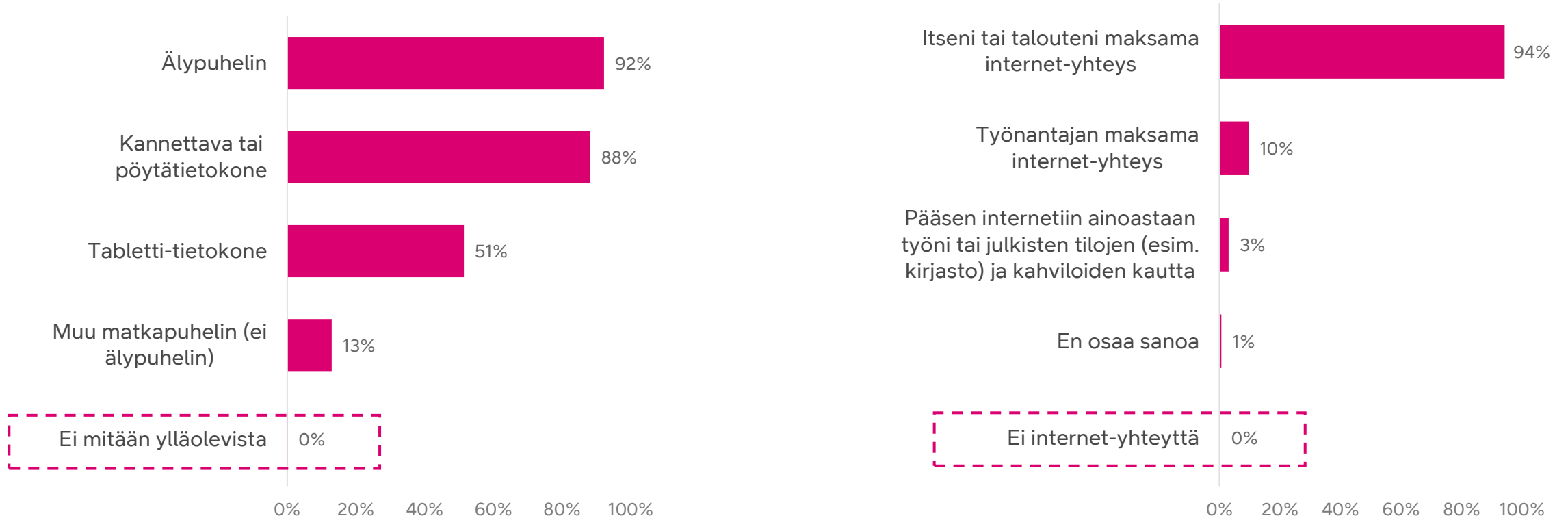
Yhdenvertaisuuden
esteet

Digitalisaation
mahdollisuudet

Kaikilla vastaajista on puhelin, tietokone tai tabletti ja pääsy internetiin.

LAITTEET JA INTERNET-YHTEYS

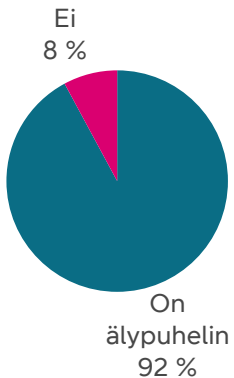

K: Mitä seuraavista laitteista sinulla on kotona ja vapaa-ajallasi käytössäsi? / Onko käytössäsi internet-yhteys?
Kaikki 16+v, n=1007

8 % ei omista älypuhelinta. Tyypillisin syy on se, että muu laite riittää tai ei koe tarvitsevansa älypuhelinta.

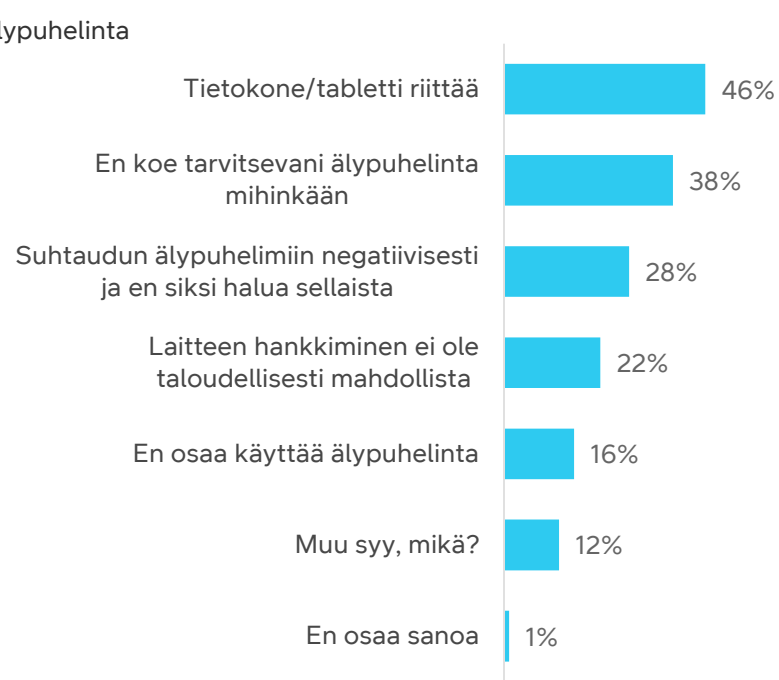
ÄLYPUHELIMEN OMISTUS JA TARPEELLISUUS

Älypuhelin käytössä vapaa-ajalla kotona

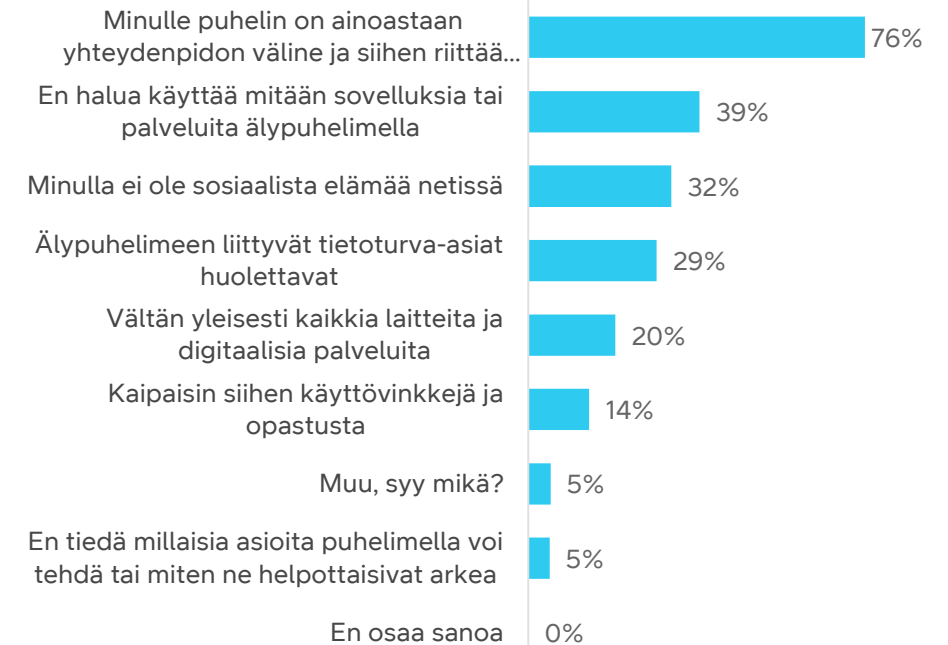
Ei älypuhelinta

Mistä syystä ei ole älypuhelinta

Miksi ei koe tarvitsevansa älypuhelinta

Ei tarvitse älypuhelinta

K: Mitä seuraavista laitteista sinulla on kotona ja vapaa-ajallasi käytössäsi?: Älypuhelin / Vastasi, että sinulla ei ole käytössäsi älypuhelinta. Mistä syystä sinulla ei ole älypuhelinta? / Vastasi, että et koe tarvitsevasi tai et halua älypuhelinta. Mistä tämä johtuu?
Kaikki 16+v, n=1007; Ei ole älypuhelinta, n=75; Ei tarvitse älypuhelinta, n=41

Yhteenveto - Saatavuus

Saatavuus

Laitteiden saatavuus / pääsy internetiin

Kaikilla kyselyyn vastanneista on pääsy laitteisiin ja internetiin: jokaisella on joko puhelin, tietokone tai tabletti.

On huomioitavaa, että kyselytutkimus on toteutettu sähköisesti, joka itsessään edellyttää nettiin pääsyä. Eli kyselyssä ei tavoiteta suomalaisia, jotka eivät lainkaan ole digitaalisten palveluiden äärellä.

Älypuhelimien omistus

Älypuhelin on 92 %:lla. Tyypillisimmät syyt olla hankkimatta älypuheliminta on se, että tietokone tai tabletti koetaan riittäväksi tai ei nähdä tarvetta älypuhelimelle.

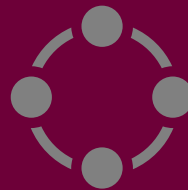
Sisältö

Saatavuus

Kiinnostus ja
digitaidot

Digitaalinen
yhdenvertaisuus

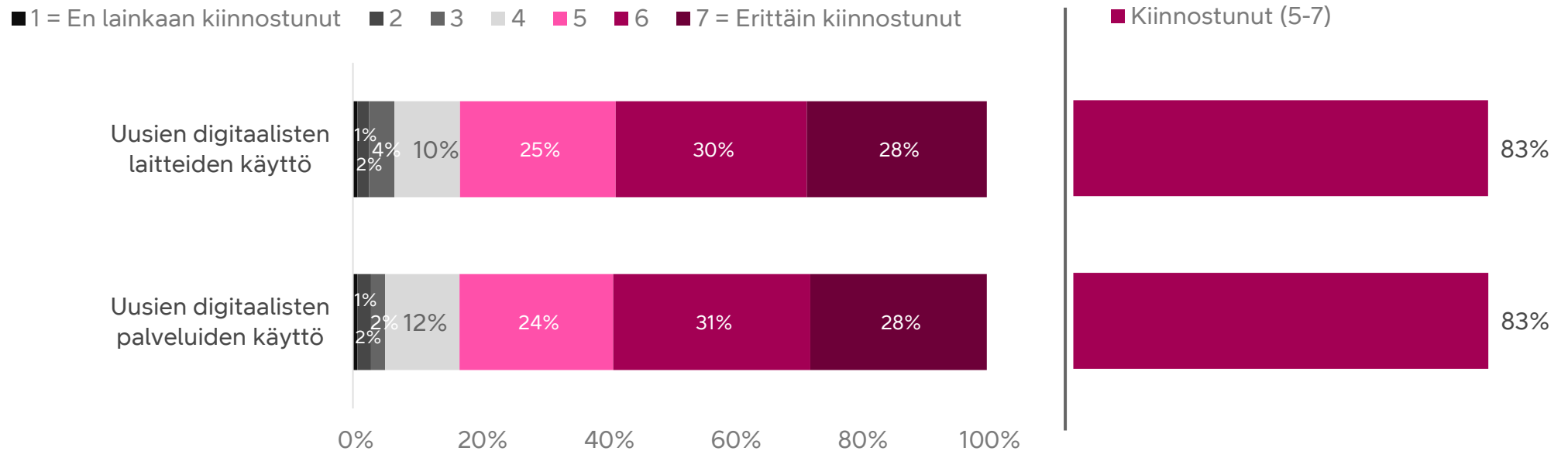
Yhdenvertaisuuden
esteet

Digitalisaation
mahdollisuudet

Valtaosa (83 %) on kiinnostunut käyttämään uusia digitaalisia laitteita ja palveluita.

KIINNOSTUS KÄYTTÄÄ UUSIA LAITTEITA / PALVELUITA

K: Kuinka kiinnostunut olet käyttämään uusia digitaalisia laitteita (esim. älypuhelin, tietokone, tabletti)? / ... uusia digitaalisia palveluita (esim. verkkopankki, verkkokauppa, sosiaalinen media)?
Kaikki 16+v, n=1007

Kiinnostus käyttää digitaalisia laitteita ja palveluita on korkea kaikenikäisten joukossa. Vain yli 75-vuotiaiden keskuudessa kiinnostus on aavistuksen alhaisempi.

KIINNOSTUS KÄYTTÄÄ UUSIA LAITTEITA / PALVELUITA - KOHDERYHMÄT

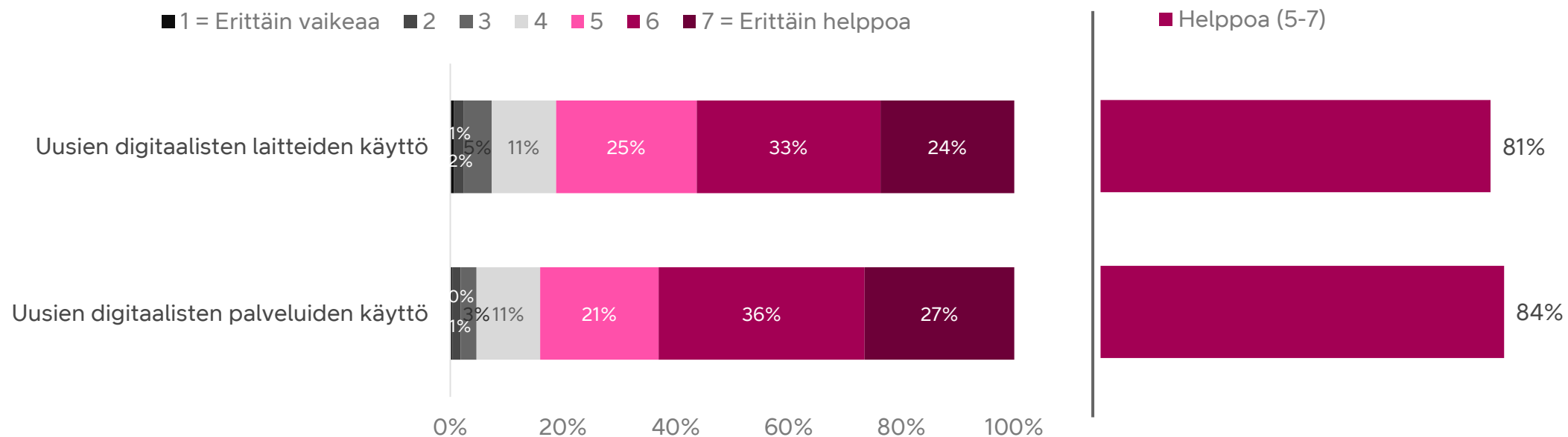
	Kaikki	Mies	Nainen	16-24-v.	25-34-v.	35-44-v.	45-54-v.	55-64-v.	65-74-v.	Yli 75-v.
<i>Vastaajamäärä</i>	1007	503	495	115	186	169	173	160	127	77
Uusien digitaalisten laitteiden käyttö	83%	83%	83%	86%	87%	89%	85%	79%	79%	73%
Uusien digitaalisten palveluiden käyttö	83%	81%	85%	87%	80%	86%	86%	83%	83%	75%

 Ylikorostuu väestön nähden
 Alikorostuu väestön nähden

K: Kuinka kiinnostunut olet käyttämään uusia digitaalisia laitteita (esim. älypuhelin, tietokone, tabletti)? / ... uusia digitaalisia palveluita (esim. verkkopankki, verkkokauppa, sosiaalinen media)? 1 = En lainkaan kiinnostunut, 7 = Erittäin kiinnostunut; 5-7 vastanneet (kiinnostuneet)
Kaikki 16+v, n=1007

Uudet digitaaliset laitteet ja palvelut koetaan pääosin helposti omaksuttaviksi.

HELPOUS OMAKSUA UUSIEN LAITTEIDEN/PALVELUIDEN KÄYTTÖ

K: Kuinka helppo sinun on omaksua uusien digitaalisten laitteiden (esim. älypuhelin, tietokone, tabletti) käyttö? / ... uusien digitaalisten palveluiden (esim. verkkopankki, verkkokauppa, sosiaalinen media) käyttö?
Kaikki 16+v, n=1007

16-44-vuotiaat kokevat uusien digitaalisten laitteiden omaksumisen helpommaksi.

HELPPOUS OMAKSUA UUSIEN LAITTEIDEN/PALVELUIDEN KÄYTTÖ - KOHDERYHMÄT

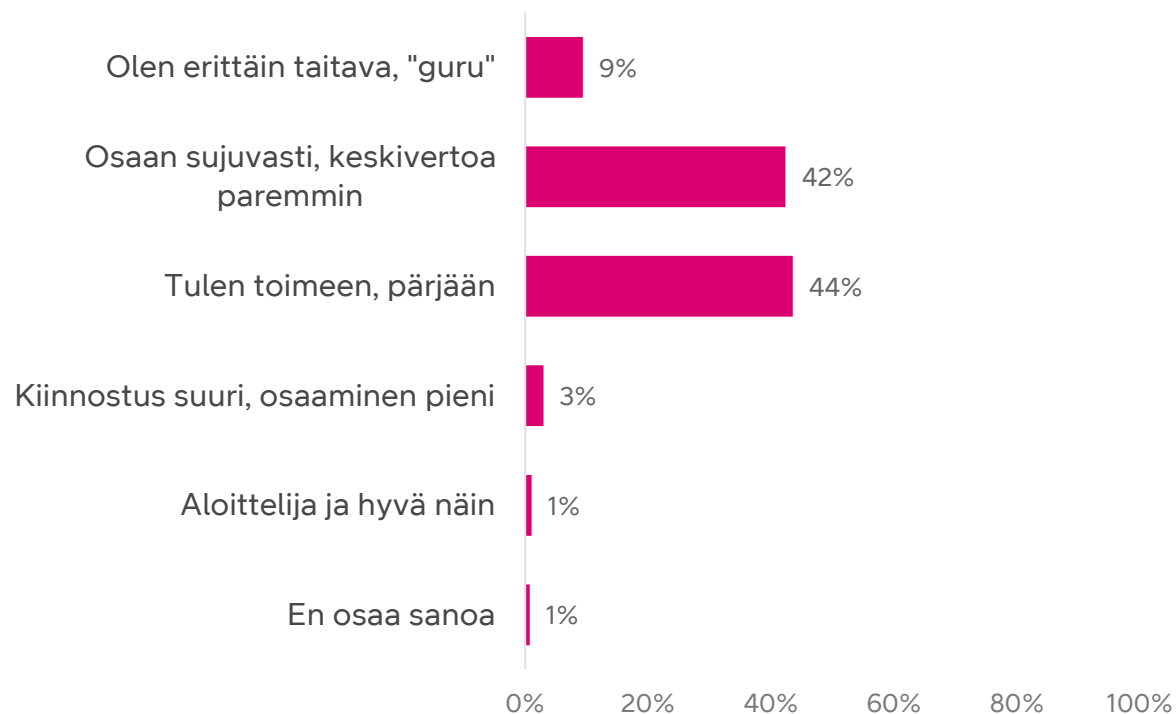
	Kaikki	Mies	Nainen	16-24-v.	25-34-v.	35-44-v.	45-54-v.	55-64-v.	65-74-v.	Yli 75-v.
<i>Vastaajamäärä</i>	1007	503	495	115	186	169	173	160	127	77
Uusien digitaalisten laitteiden käyttö	81%	82%	81%	86%	90%	88%	80%	76%	75%	70%
Uusien digitaalisten palveluiden käyttö	84%	83%	85%	83%	87%	86%	86%	86%	81%	75%

 Ylikorostuu väestöön nähden
 Alikorostuu väestöön nähden

K: Kuinka helppo sinun on omaksua uusien digitaalisten laitteiden (esim. älypuhelin, tietokone, tabletti) käyttö? / ... uusien digitaalisten palveluiden (esim. verkkopankki, verkkokauppa, sosiaalinen media) käyttö? 1 = Erittäin vaikeaa, 7= Erittäin helppoa. 5-7 vastanneet (omaksuminen helppoa).
Kaikki 16+v, n=1007

Valtaosa arvioi digiosaamisensa vähintään sellaiseksi, että sillä tulee toimeen. Vain 9 % kokee olevansa erittäin taitavia.

OMAN OSAAMISEN ARVIOINTI

K: Mikä seuraavista kuvaa parhaiten osaamistasi digitaalisiin laitteisiin ja palveluihin liittyen?
Kaikki 16+v, n=1007

16-34-vuotiaat arvioivat osaamisensa todennäköisemmin guru-tasolle kuin muut ikäryhmät.

OMAN OSAAMISEN ARVIOINTI - KOHDERYHMÄT

	Kaikki	Mies	Nainen	16-24-v.	25-34-v.	35-44-v.	45-54-v.	55-64-v.	65-74-v.	Yli 75-v.
<i>Vastaajamäärä</i>	1007	503	495	115	186	169	173	160	127	77
Olen erittäin taitava, "guru"	9%	13%	6%	16%	15%	9%	9%	7%	6%	2%
Osaan sujuvasti, keskivertoa paremmin	42%	42%	42%	51%	47%	56%	38%	38%	34%	27%
Tulen toimeen, pärjään	44%	39%	49%	30%	31%	30%	49%	49%	57%	65%
Kiinnostus suuri, osaaminen pieni	3%	4%	2%	2%	3%	4%	3%	4%	2%	3%
Aloittelija ja hyvä näin	1%	1%	1%	0%	1%	1%	0%	1%	2%	3%

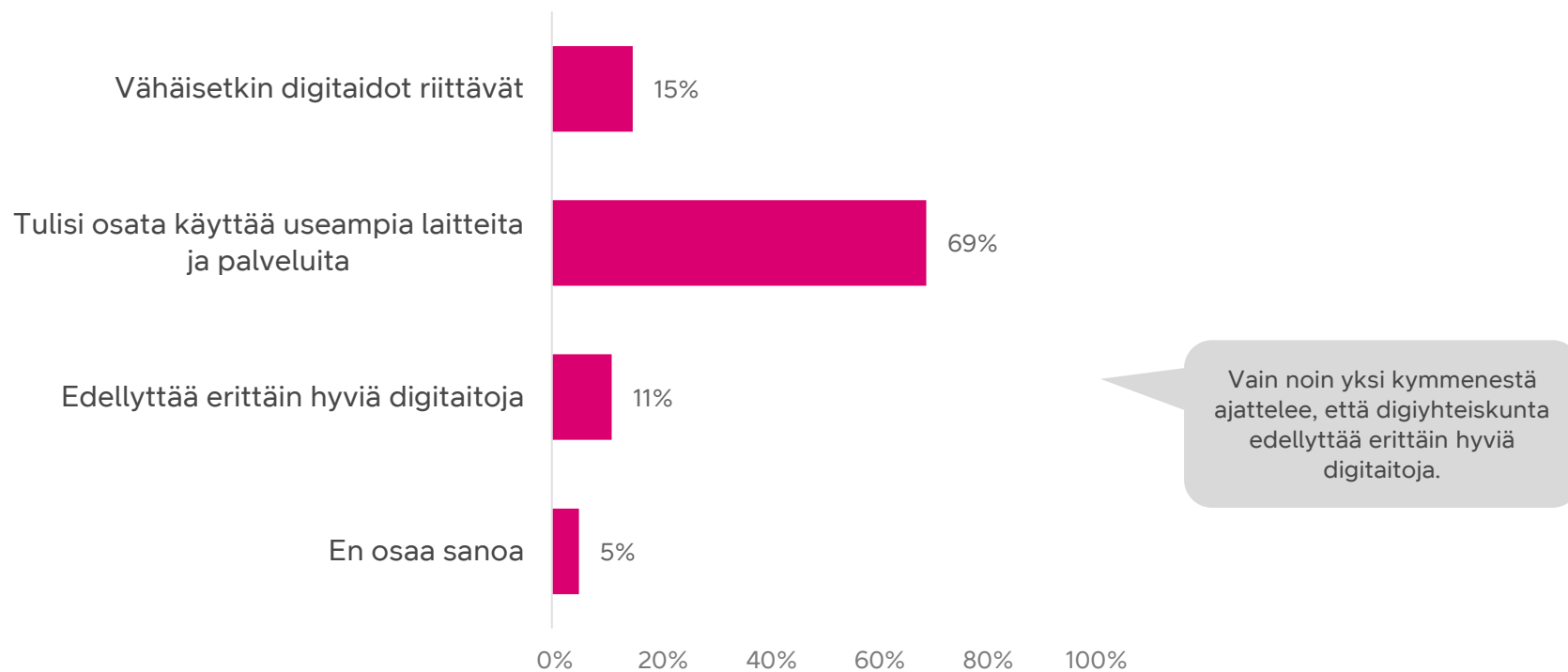
 Ylikorostuu väestöön nähden
 Alikorostuu väestöön nähden

K: Mikä seuraavista kuvaa parhaiten osaamistasi digitaalisiin laitteisiin ja palveluihin liittyen?
Kaikki 16+v, n=1007

Vastaajista 69 %:n mukaan digitalisoituvassa yhteiskunnassa osallistumiseen tarvitaan useamman laitteen ja palvelun osaamista.

DIGITAUTOJEN VAADE

K: Millaisia digitaitoja mielestäsi mielekäs ja merkityksellinen osallistuminen digitalisoituvassa yhteiskunnassa edellyttää?
Kaikki 16+v, n=1007

16-24-vuotiaat ajattelevat korostuneesti, että vähäisetkin digitaidot riittävät digiyhteiskuntaan osallistumiseen, yli 75-vuotiaat sen sijaan näkevät korostuneesti, että tulisi osata useampia laitteita/palveluita.

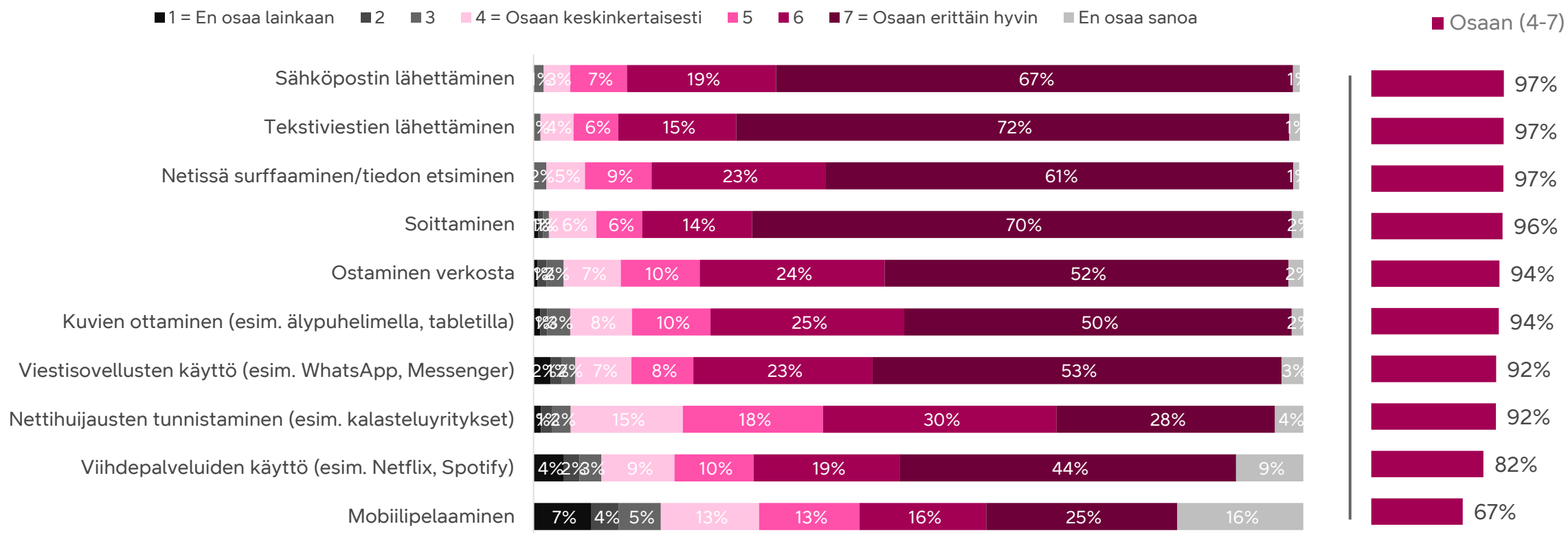
DIGITAUTOJEN VAADE - KOHDERYHMÄT

	Kaikki	Mies	Nainen	16-24-v.	25-34-v.	35-44-v.	45-54-v.	55-64-v.	65-74-v.	Yli 75-v.
<i>Vastaajamäärä</i>	1007	503	495	115	186	169	173	160	127	77
Vähäisetkin digitaidot riittävät	15%	18%	12%	27%	17%	14%	16%	11%	11%	7%
Tulisi osata käyttää useampia laitteita ja palveluita	69%	68%	70%	59%	61%	74%	71%	72%	71%	78%
Edellyttää erittäin hyviä digitaitoja	11%	8%	14%	10%	14%	8%	7%	14%	12%	14%
En osaa sanoa	5%	6%	4%	4%	9%	4%	6%	3%	6%	1%

 Ylikorostuu väestöön nähden
 Alikorostuu väestöön nähden

Valtaosa arvioi osaamisensa vähintään keskinkertaiseksi usealla osa-alueella. Vain viihdepalvelujen ja mobiilipelaamisen kohdalla osaamista arvioidaan hieman heikomminkin.

OMAN OSAAMISEN ARVIOINTI OSA-ALUEITTAIN

K: Mikä seuraavista kuvaa parhaiten osaamistasi digitaalisiin laitteisiin ja palveluihin liittyen?
Kaikki 16+v, n=1007

Viihdepalveluiden ja mobiilipelaamisen osaaminen jakautuu selkeiten iän mukaan: nuoremmat ikäryhmät arvioivat osaamisensa selvästi vahvemmaksi. Sähköpostin lähettäminen sujuu oman arvion mukaan parhaiten yli 65-vuotialta.

OMAN OSAAMISEN ARVIOINTI OSA-ALUEITTAIN: “7=Osaan erittäin hyvin” –vastaukset - KOHDERYHMÄT

	Kaikki	Mies	Nainen	16-24-v.	25-34-v.	35-44-v.	45-54-v.	55-64-v.	65-74-v.	Yli 75-v.
<i>Vastaajamäärä</i>	1007	503	495	115	186	169	173	160	127	77
Tekstiviestien lähettäminen	72%	64%	79%	60%	71%	73%	73%	79%	74%	68%
Soittaminen	70%	63%	77%	64%	69%	69%	74%	77%	71%	63%
Sähköpostin lähettäminen	67%	60%	74%	54%	68%	65%	66%	71%	73%	72%
Netissä surffaaminen/tiedon etsiminen	61%	55%	66%	56%	64%	63%	65%	63%	61%	47%
Viestisovellusten käyttö (esim. WhatsApp, Messenger)	53%	43%	62%	59%	66%	55%	50%	49%	48%	39%
Ostaminen verkosta	52%	47%	57%	52%	61%	58%	54%	53%	46%	37%
Kuvien ottaminen (esim. älypuhelimella, tabletilla)	50%	45%	55%	58%	52%	51%	51%	48%	46%	47%
Viihdepalveluiden käyttö (esim. Netflix, Spotify)	44%	43%	44%	64%	56%	55%	41%	35%	29%	20%
Nettihuujauksen tunnistaminen (esim. kalasteluyritykset)	28%	29%	27%	30%	41%	33%	30%	21%	22%	17%
Mobiilipelaaminen	25%	23%	27%	41%	39%	30%	22%	15%	14%	11%

K: Mikä seuraavista kuvaa parhaiten osaamistasi digitaalisiin laitteisiin ja palveluihin liittyen?
Kaikki 16+v, n=1007

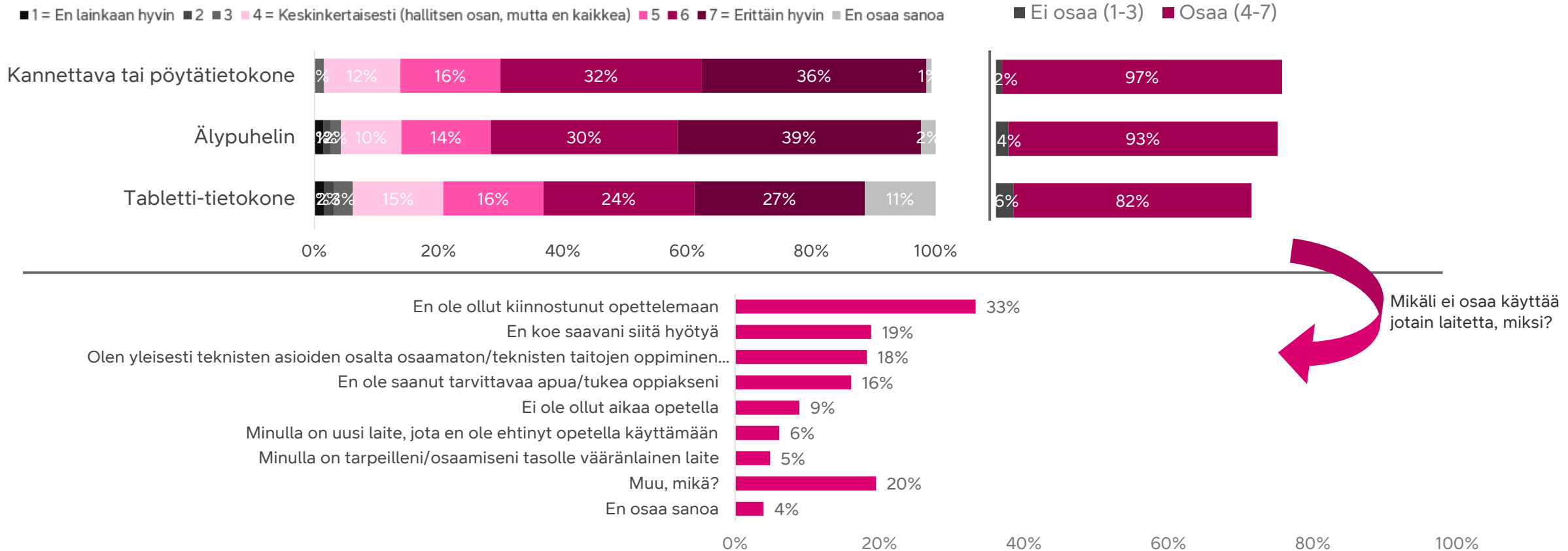
Ylikorostuu väestöön nähden

Alikorostuu väestöön nähden

Nepa

97 % kokee osaavansa tietokoneen käytön ja 93 % älypuhelimien käytön vähintään keskinertaisesti.

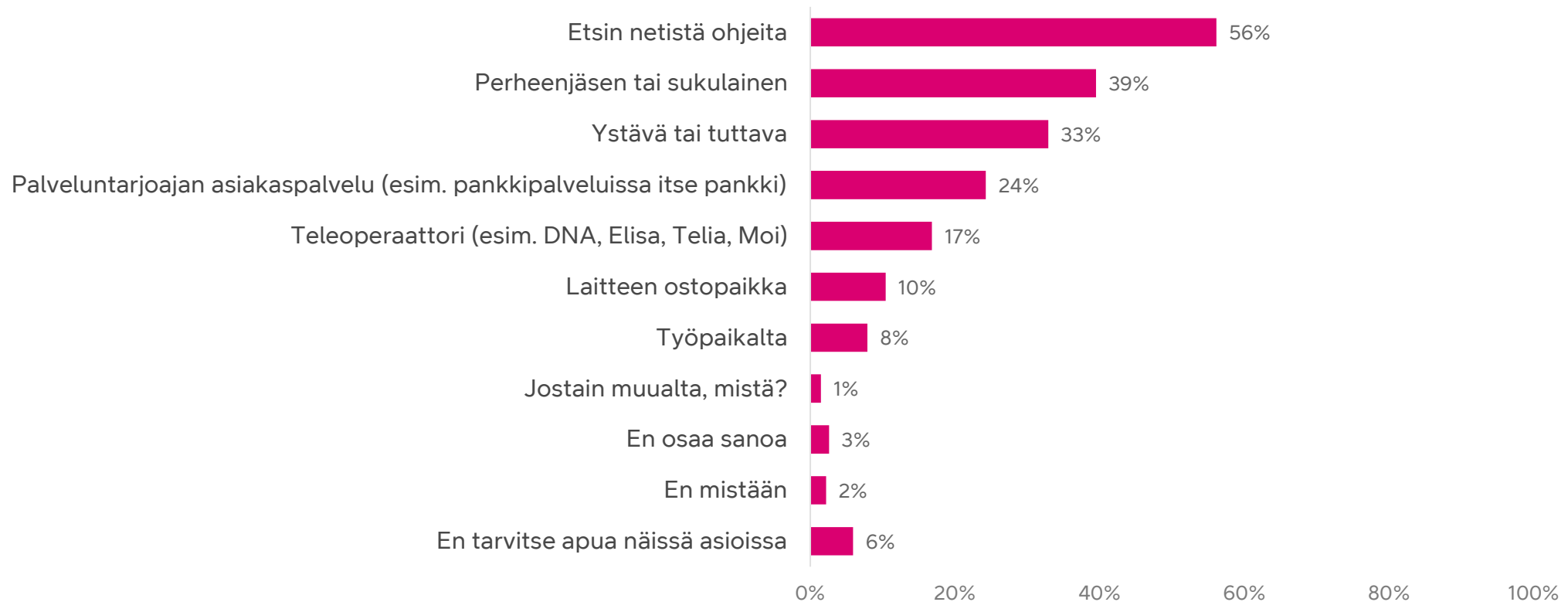
LAITEOSAAMINEN

K: Mikä seuraavista kuvaa parhaiten osaamistasi digitaalisiin laitteisiin ja palveluihin liittyen? / Arvioit osaamisesi heikoksi vähintään yhden laitteen kohdalla.
 Mistä koet osaamattomuutesi käyttäjä laitetta johtuvan?
 Kaikki 16+v, n=1007; Osaaminen heikkoa, n=97

Opastusta digitaalisten laitteiden ja palveluiden käyttöön haetaan pääosin netistä, perheenjäseniltä, sukulaisilta tai kavereilta.

TUKIKANAVAT

K: Mistä haet/hakisit tukea/opastusta digitaalisten laitteiden ja palveluiden käytössä?
Kaikki 16+v, n=1007

Netistä ohjeita hakevat todennäköisemmin 25-64-vuotiaat. Yli 75-vuotiaat kääntyvät ensisijaisesti perheenjäsenen tai sukulaisen puoleen (62 %) kuin netin ohjeiden (32 %).

TUKIKANAVAT - KOHDERYHMÄT

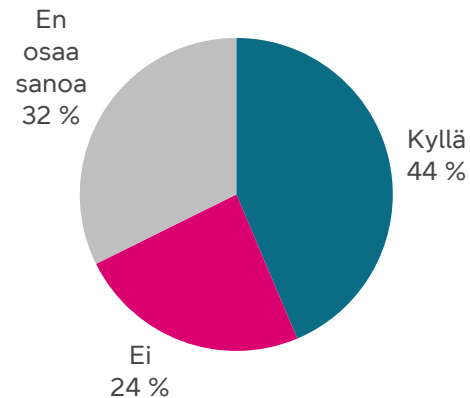
	Kaikki	Mies	Nainen	16-24-v.	25-34-v.	35-44-v.	45-54-v.	55-64-v.	65-74-v.	Yli 75-v.
<i>Vastaajamäärä</i>	1007	503	495	115	186	169	173	160	127	77
Etsin netistä ohjeita	56 %	57 %	55 %	48 %	62 %	64 %	63 %	62 %	50 %	32 %
Perheenjäsen tai sukulainen	39 %	28 %	50 %	34 %	32 %	36 %	37 %	40 %	45 %	62 %
Ystävä tai tuttava	33 %	29 %	36 %	37 %	36 %	36 %	39 %	32 %	28 %	19 %
Palveluntarjoajan asiakaspalvelu (esim. pankkipalveluissa itse pankki)	24 %	24 %	25 %	16 %	21 %	25 %	25 %	28 %	27 %	28 %
Teleoperaattori (esim. DNA, Elisa, Telia, Moi)	17 %	18 %	16 %	15 %	14 %	13 %	17 %	21 %	20 %	20 %
Laitteen ostopaikka	10 %	11 %	10 %	15 %	9 %	11 %	10 %	9 %	10 %	10 %
Työpaikalta	8 %	9 %	7 %	13 %	6 %	7 %	14 %	11 %	2 %	2 %
En tarvitse apua näissä asioissa	6 %	6 %	5 %	9 %	6 %	4 %	8 %	5 %	4 %	6 %

 Ylikorostuu väestön nähden
 Alikorostuu väestön nähden

K: Mistä haet/hakisit tukea/opastusta digitaalisten laitteiden ja palveluiden käytössä?
Kaikki 16+v, n=1007

Digitaalisten laitteiden ja palveluiden käytön tarjolla olevaa opastusta ei ole riittävästi joka neljännen mielestä. Noin kolmasosa ei osaa ottaa aiheeseen kantaa.

OPASTUKSEN RIITTÄVYYS

Opastus on riittävää todennäköisemmin miesten ja 16-24-vuotiaiden mielestä. Vain kolmasosa yli 75-vuotiaista arvioi opastuksen riittäväksi.

	Kaikki	Mies	Nainen	16-24-v.	25-34-v.	35-44-v.	45-54-v.	55-64-v.	65-74-v.	Yli 75-v.
Vastaajamäärä	1007	503	495	115	186	169	173	160	127	77
Kyllä	44%	51%	37%	63%	45%	46%	41%	40%	37%	32%

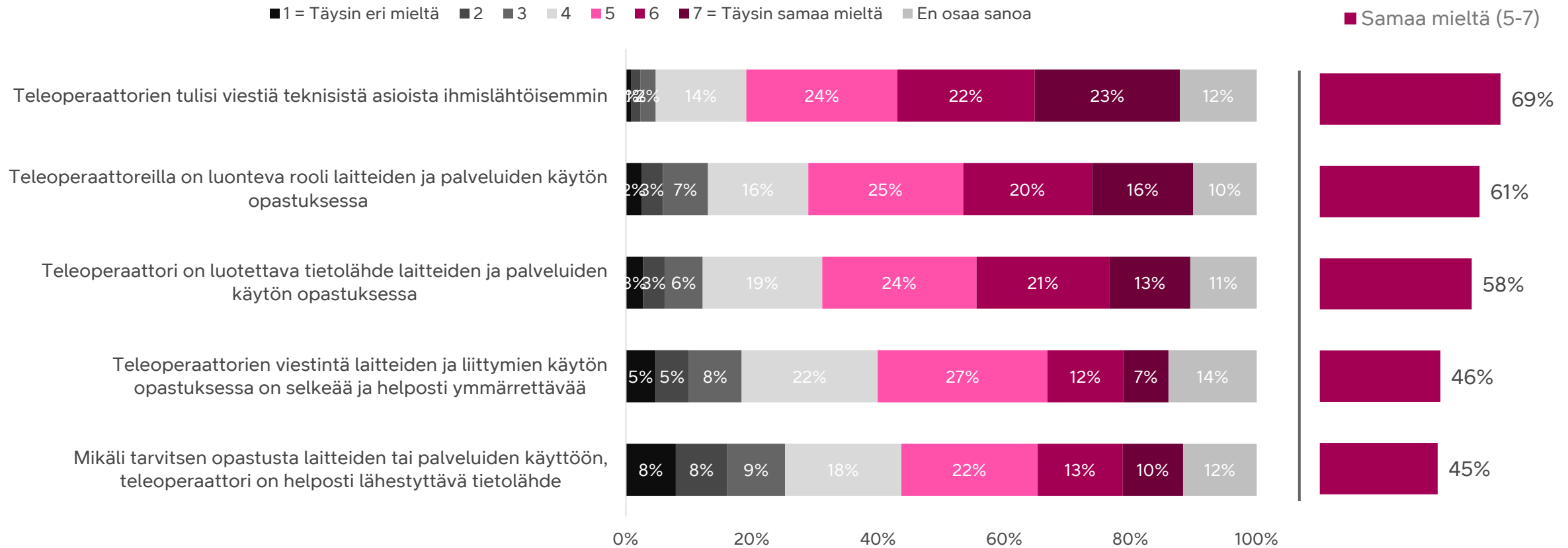
Ylikorostuu väestön nähden
Alikorostuu väestön nähden

K: Onko mielestäsi opastusta digitaalisten laitteiden ja palveluiden käyttöön tarjolla riittävästi?
Kaikki 16+v, n=1007

Teleoperaattorit koetaan luonteviksi opastajiksi laitteiden ja palveluiden käytön osalta, mutta viestinnän tulisi olla ihmislähtöisempää.

TELEOPERAATTORIEN ROOLI OPASTUKSESSA

K: Kuinka samaa mieltä olet seuraavien väittämien kanssa? Väittämät liittyvät teleoperaattorien (esim. Elisa, Telia, DNA, Moi) rooliin digitaalisten laitteiden ja palveluiden (esim. älypuhelin, liittymät, tv-palvelut) käytön opastajana. Kaikki 16+v, n=1007

Yhteenveto – Kiinnostus ja digitaidot

Kiinnostus ja digitaidot

Kiinnostus ja omaksumisen helppous

Kiinnostus digimaailmaa kohtaan on melko korkea: 83 % on kiinnostunut käyttämään uusia digilaitteita tai –palveluita. Vain 7 % ei ole kiinnostunut käyttämään uusia digilaitteita ja 5 % ei ole kiinnostunut uusista digipalveluista. Kiinnostus käyttää digitaalisia laitteita ja palveluita on korkea kaikenikäisten joukossa.

Lähes yhtä moni kokee uudet digitaaliset laitteet ja palvelut myös helposti omaksuttaviksi: 81 % laitteiden ja 84 % palveluiden kohdalla. 16-44-vuotiaat arvioivat erityisesti laitteiden omaksumisen helpommaksi kuin yli 55-vuotiaat.

69 % ajattelee, että digitalisoituvassa yhteiskunnassa osallistumiseen tarvitaan useamman laitteen ja palvelun osaamista ja vain 15 % mielestä vähäisetkin digitaidot riittävät. Toisaalta vain 11 % näkee, että osallistuminen edellyttää erittäin hyviä digitaitoja.

Osaaminen toiminnoittain

Lähes kaikki kokevat osaavansa käyttää sähköpostia, lähettää tekstiviestejä, surffata netissä, soittaa, ostaa verkosta sekä ottaa kuvia edes keskinkertaisella tasolla. Hieman pienempi osuus (92 %) arvioi osaavansa edes keskinkertaisesti viestisovellusten käytön ja tunnistavansa nettihuijaukset.

Viihdepalveluiden käytön ja mobiilipalveluiden kohdalla oma osaaminen arvioidaan hieman heikommaksi. Näiden kohdalla osaamisensa arvioivat *erittäin* hyvälle tasolle todennäköisemmin 16-44-vuotiaat ja vähemmän yli 55-vuotiaat.

Opastus

Mikäli opastusta tarvitaan, niin tyypillisemmin sitä haetaan netistä ohjeita etsimällä, mutta myös perheenjäseniltä, sukulaisilta, ystäviltä. Nykyinen opastus on riittävää 44 % mielestä, korostuneesti 16-24-vuotiaiden mielestä. Vain kolmasosa yli 75-vuotiaista arvioi opastuksen riittäväksi.

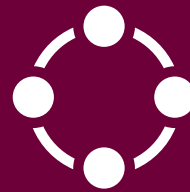
Sisältö

Saatavuus

Kiinnostus ja
digitaidot

Digitaalinen
yhdenvertaisuus

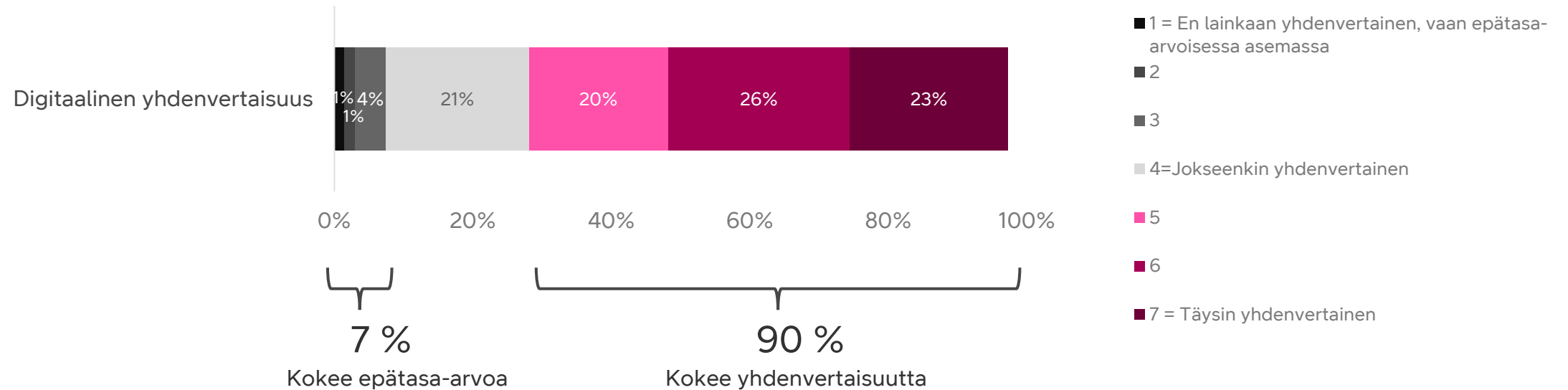
Yhdenvertaisuuden
esteet

Digitalisaation
mahdollisuudet

Valtaosa kokee olevansa digitalisoituvassa yhteiskunnassa yhdenvertainen muiden kanssa. Vain 7 % kokee epätasa-arvoa.

DIGITAALINEN YHDENVERTAISUUS

K: Jos mietit digitalisoituvaa yhteiskuntaamme, niin kuinka yhdenvertainen koet olevasi muiden suomalaisten kanssa?
Kaikki 16+v, n=1007

Yhdenvertaisuuden kokemuksissa ei ole isoja eroja ikäryhmittäin. Epätasa-arvon kokemusta esiintyy hieman enemmän yli 75-vuotiaiden keskuudessa.

DIGITAALINEN YHDENVERTAISUUS - KOHDERYHMÄT

	Kaikki	Mies	Nainen	16-24-v.	25-34-v.	35-44-v.	45-54-v.	55-64-v.	65-74-v.	Yli 75-v.
<i>Vastaajamäärä</i>	1007	503	495	115	186	169	173	160	127	77
Kokee yhdenvertaisuutta (5-7 –vastaukset)	69%	71%	68%	73%	70%	71%	69%	66%	69%	67%
Kokee epätasa-arvoa (1-3 –vastaukset)	7%	8%	7%	9%	4%	5%	2%	11%	10%	12%

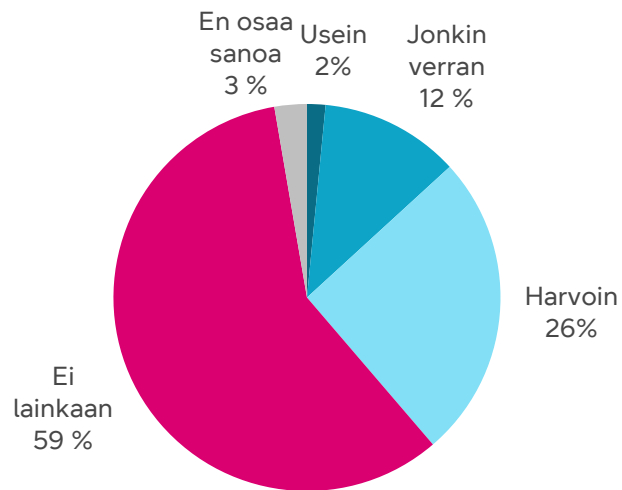
 Ylikorostuu väestöön nähden
 Alikorostuu väestöön nähden

K: Jos mietit digitalisoituvaa yhteiskuntaamme, niin kuinka yhdenvertainen koet olevasi muiden suomalaisten kanssa? 1 = En lainkaan yhdenvertainen, vaan epätasa-arvoisessa asemassa, 4 = Jokseenkin yhdenvertainen, 7 = Täysin yhdenvertainen.

Kaikki 16+v, n=1007

13 % tuntee jäävänsä jonkin verran ulkopuoliseksi digitalisoituvassa yhteiskunnassa, erityisesti fyysisten asiointipisteiden puuttumisen takia.

ULKOPUOLISUUDEN KOKEMUS JA SEN SYYT

Usein tai jonkin verran ulkopuolisuutta kokevat
13 %

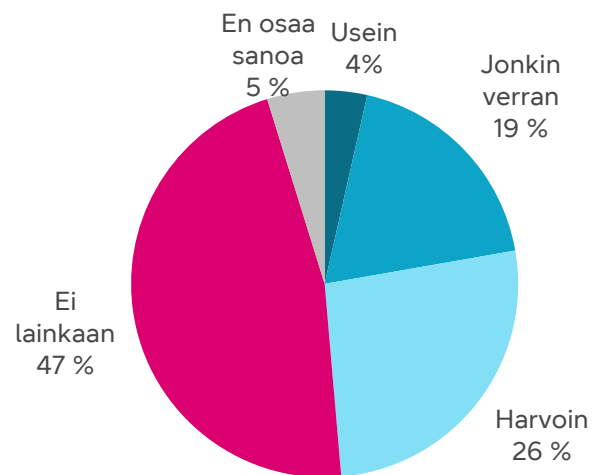

Fyysisten toimipisteiden puuttumisen lisäksi osaamisen ja tarvittavien laitteiden tai palveluiden puute on merkittävimpiä ulkopuolisuuden syitä.

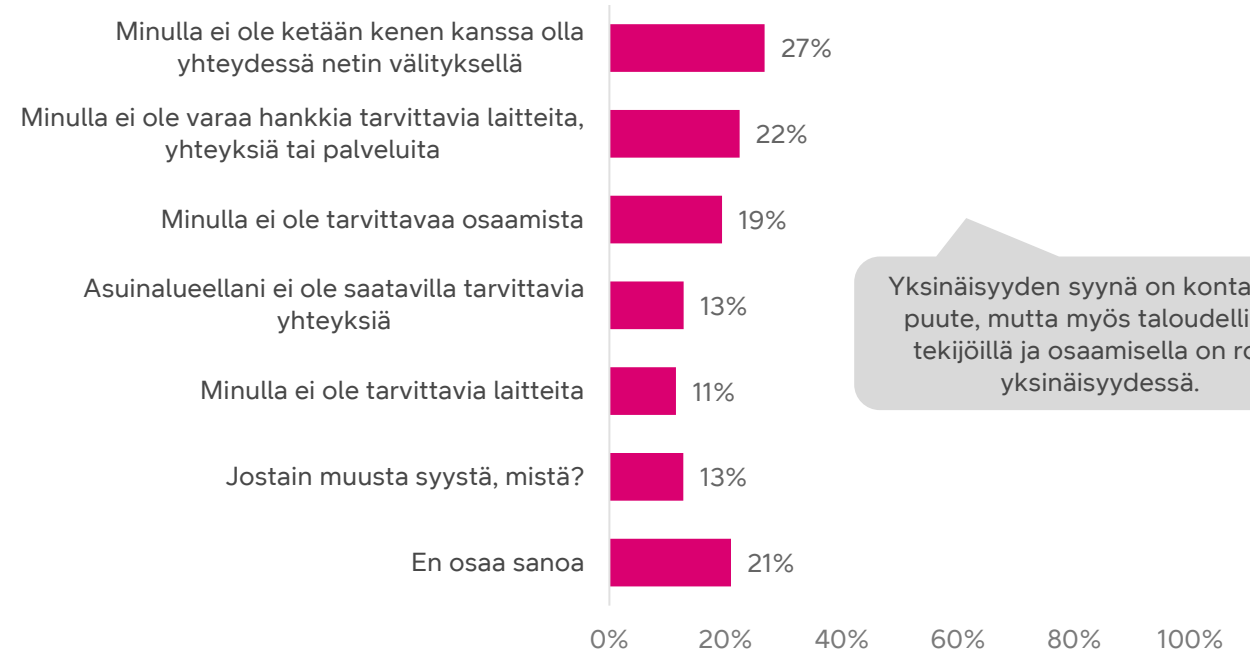
K: Koetko jääneesi digitalisoitumisen myötä yhteiskunnan ulkopuolelle? / Miksi koet jääneesi digitalisoitumisen myötä yhteiskunnan ulkopuolelle?
Kaikki 16+v, n=1007; Usein tai jonkin verran ulkopuolisuutta kokevat, n=134

22 % vastaajista kokee digitalisoituvassa yhteiskunnassa yksinäisyyttä usein tai jonkin verran

YKSINÄISYYS JA SEN SYYT

Usein tai jonkin verran yksinäisyyttä kokevat
22%

Yksinäisyyden syynä on kontaktien puute, mutta myös taloudellisilla tekijöillä ja osaamisella on rooli yksinäisyydessä.

K: Onko yhteiskunnan digitalisoituminen aiheuttanut sinussa yksinäisyyden tunnetta? / Miksi digitalisoituminen on aiheuttanut sinussa yksinäisyyden tunnetta?

Kaikki 16+v, n=1007; Usein tai jonkin verran yksinäisyyttä kokevat, n=230

Digitalisoituvassa yhteiskunnassa yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden tunteet korostuvat nuorempien ikäryhmien kohdalla.

YKSINÄISYYDEN JA ULKOPUOLISUUDEN KOKEMUKSET - KOHDERYHMÄT

	Kaikki	Mies	Nainen	16-24-v.	25-34-v.	35-44-v.	45-54-v.	55-64-v.	65-74-v.	Yli 75-v.
<i>Vastaajamäärä</i>	1007	503	495	115	186	169	173	160	127	77
Kokee yksinäisyyttä	22%	20%	25%	32%	31%	26%	23%	17%	13%	12%
Kokee ulkopuolisuutta	13%	15%	12%	21%	16%	14%	12%	11%	9%	10%

  Ylikorostuu väestöön nähden
  Alikorostuu väestöön nähden

Digitaalinen ympäristö
 (some) itsessään voi
 aiheuttaa yksinäisyyden ja
 ulkopuolisuuden tunteita.

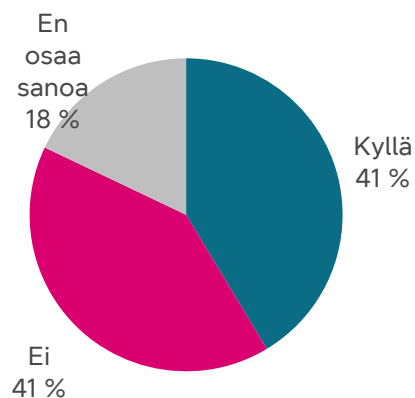
K: Onko yhteiskunnan digitalisoituminen aiheuttanut sinussa yksinäisyyden tunnetta? Usein + Jonkin verran vastanneet/ Koetko jääneesi digitalisoitumisen myötä yhteiskunnan ulkopuolelle? Usein + Jonkin verran -vastanneet
 Kaikki 16+v, n=1007

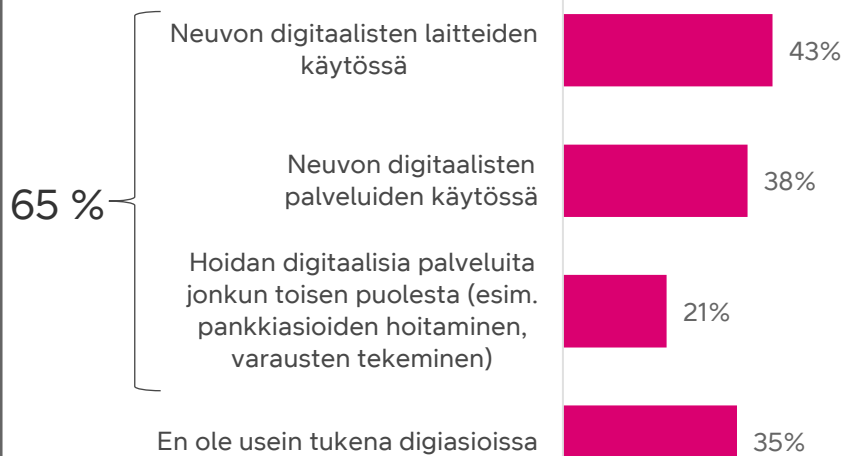
41 %:n mielestä heidän lähipiirissään on digitalisoitumisen myötä palvelujen ulkopuolelle jääneitä. 21 % vastaajista hoitaa digitaalisia palveluita jonkun toisen puolesta.

ULKOPUOLISUUS LÄHIPIIRISSÄ 1/2

Onko lähipiirissä digitalisoitumisen myötä palvelujen ulkopuolelle jääneitä

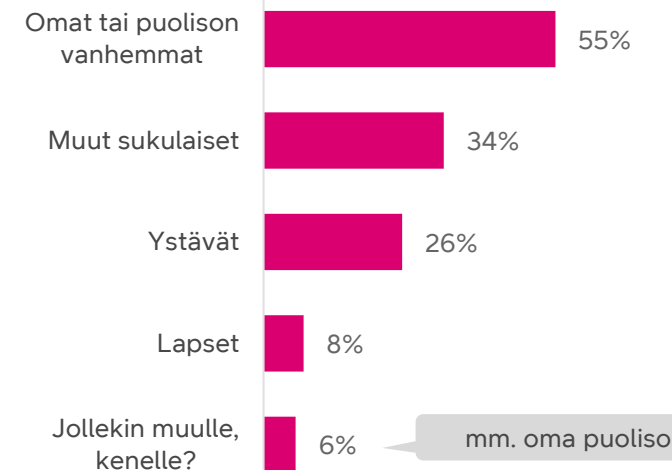

Onko lähipiirissä usein neuvoja / tukea kaipaavia

65 % on usein tukena lähipiirilleen: pääosin neuvojina, mutta osa myös hoitamassa palveluita toisten puolesta.

Kenelle ollaan usein tukena

K: Koetko, että lähipiirissäsi on ihmisiä tai ihmisen, joka on jäänyt digitalisoitumisen myötä yhteiskunnallisten tai sosiaalisten palvelujen ulkopuolelle? / Onko lähipiirissäsi henkilö/henkilöitä, joille olet usein tukena digitaalisten laitteiden tai palveluiden käytössä? / Kenelle olet tukena?

Kaikki 16+v, n=1007; On usein tukena, n=658

Lähipiiriään usein digiasioissa neuvovat henkilöt arvioivat tuen tarpeen johtuvan tyypillisemmin osaamisen puutteesta.

SYYT LÄHIPIIRISSÄ OLEVIENTEN HENKILÖIDEN TUEN TARPEESEEN

K: Vastasit, että olet usein tukena lähipiirissäsi olevalle henkilölle/henkilöille digitaalisten laitteiden tai palveluiden käytössä. Miksi?
On usein tukena, n=658

Muita usein neuvovat ovat huolissaan siitä, mitä tapahtuu mikäli he eivät ehdi auttamaan. Joskus neuvominen on hankalaa ajanpuutteen tai etäisyyden takia.

HUOLENAIHEET LÄHIPIIRIN TUKEMISESSA – AVOIMET VASTAUKSET RYHMITELTYNÄ + ESIMERKIT

Tuen antamiseen liittyvät haasteet: aika, etäisyys, ohjeistamisen selkeys

"Ajan riittävyys. Tukea tarvitsevat ihmiset tarvitsevat apua melko usein ja auttamisen viemä aika on suurin haaste."
"Tukea tarvitaan jatkuvasti. Kun asun eri paikkakunnalla sen antaminen ei ole helppoa. Puhelimitse ei ole yhtä kätevää opastaa kuin vieressä istuen."
"Suurin haaste on se, että tuettava ei vaan ymmärrä vaikka kuinka selkeästi ohjeistat"

Huoli avun saatavuudesta

"Entä jos minä en pääse neuvomaan, miten sitten käy"
"Että en ole aina tavoitettavissa, kun henkilö tarvitsee apua."

Mahdollisuuksien puute hoitaa asioita muutoin kuin digitaalisesti

"Fyysisten vaihtoehtojen puute. Vain digiversio tarjolla."
"Monien palvelujen siirtyminen liki kokonaan verkkoon, esim. ajanvaraukset terveystieteisiin, pankkipalvelut, lipunostot esim. VR"
"Muistisairaalle vanhukselle ei enää digipalvelut toimi, vaikka on aiemmin osannut näitä palveluita käyttää."
"Pankki- ja terveysasioihin tarvitaan valtakirjoja ym mutkia matkassa. Eri pankeilla eri käytäntöjä. On ristiriita, että vanhoja ihmisiä ei ole otettu huomioon päätettäessä uusista systeemeistä."

Oma osaaminen/opettamisen taito huolettaa

"En osaa opettaa tuettavaa niin hyvin, että hän osaisi ja uskaltaisi itsenäisesti kokeilla digilaitteita tai palveluita"
"osaako enää neuvoa, kun kaikki muuttuu koko ajan; että itsekin putoaa kyydistä"

Riskitekijät: tietoturva, huijaukset

"Että avustettava ihminen tulee huijatuksi"
"Ongelmat tietosuojassa, oikeus hoitaa toisen pankkiasioita. Toinen ei voi tarkistaa, onko kaikki mennyt oikein."

Ei haasteita

"Ei juuri haasteita. Autan mielelläni jos osaan"

K: Haluamme kartoittaa lähipiirille usein tukena olevien ajatuksia aiheesta tarkemmin - mikä on tukena olemisen osalta suurin huolenaiheesi tai suurin haaste?

On usein tukena, n= 658;

Yhteenveto – Digitaalinen yhdenvertaisuus

Digitaalinen yhdenvertaisuus

Digitaalinen yhdenvertaisuus

Valtaosa - 90 % - kokee olevansa digitalisoituvassa yhteiskunnassa yhdenvertainen muiden kanssa. Vain 7 % kokee epätasa-arvoa. Yhdenvertaisuuden kokemuksissa ei näy suuria eroja ikäryhmittäin.

Ulkopuolisuus ja yksinäisyys

13 % tuntee jäävänsä jonkin verran ulkopuoliseksi digitalisoituvassa yhteiskunnassa, erityisesti fyysisten asiointipisteiden puuttumisen johdosta. Yksinäisyyttä kokee digitalisoituvassa yhteiskunnassa 22 %. Sekä ulkopuolisuuden että yksinäisyyden kokemuksen korostuvat nuorten joukossa.

Digitalisoitumisen myötä ulkopuoliseksi jääneet lähipiirissä

Vaikka omat kokemukset ulkopuolisuudesta ovat melko harvinaisia, niin sen sijaan 41 % mielestä heidän *lähipiirissään* on digitalisoitumisen myötä palvelujen ulkopuolelle jääneitä. Neuvomisen ja tuen tarve aiheutuu useimmiten osaamisen puutteesta. Tukea tarvitaan myös fyysisten asiointipisteiden poistumisen vuoksi, sekä terveyteen tai ikääntymiseen liittyvien haasteiden johdosta.

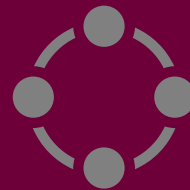
Sisältö

Saatavuus

Kiinnostus ja
digitaidot

Digitaalinen
yhdenvertaisuus

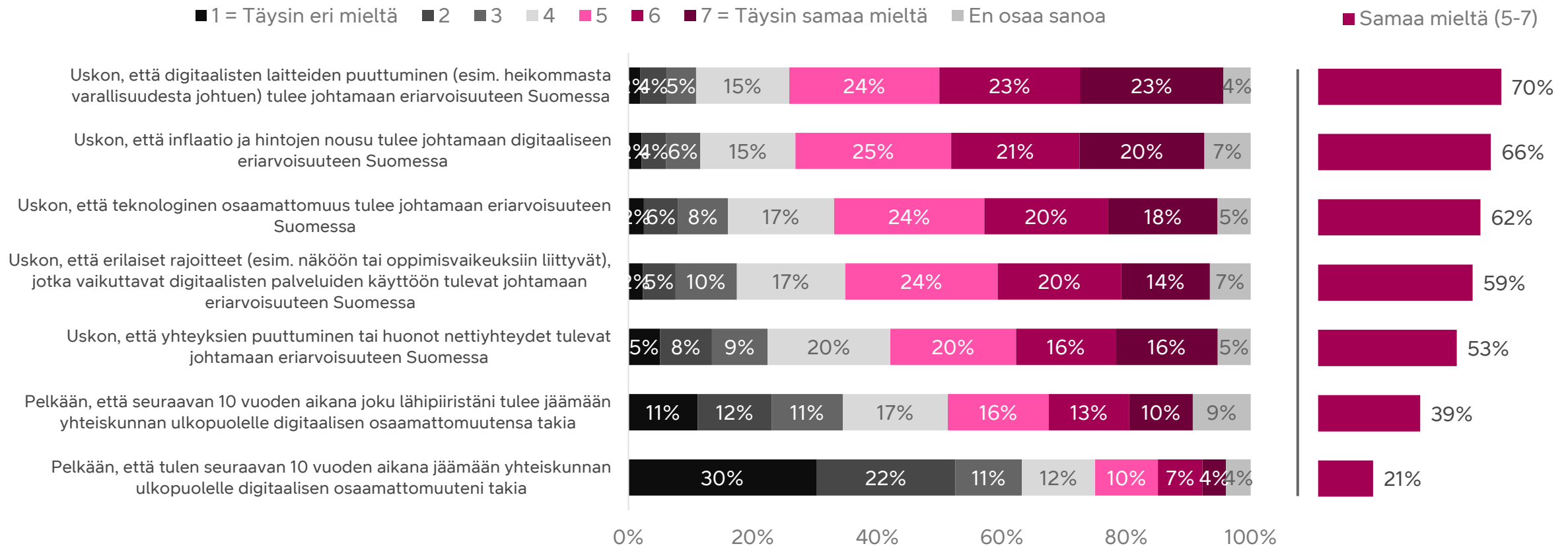
Yhdenvertaisuuden
esteet

Digitalisaation
mahdollisuudet

Digitaalisten laitteiden puuttuminen sekä inflaatio nähdään johtavan eniten digitaaliseen eriarvoisuuteen Suomessa.

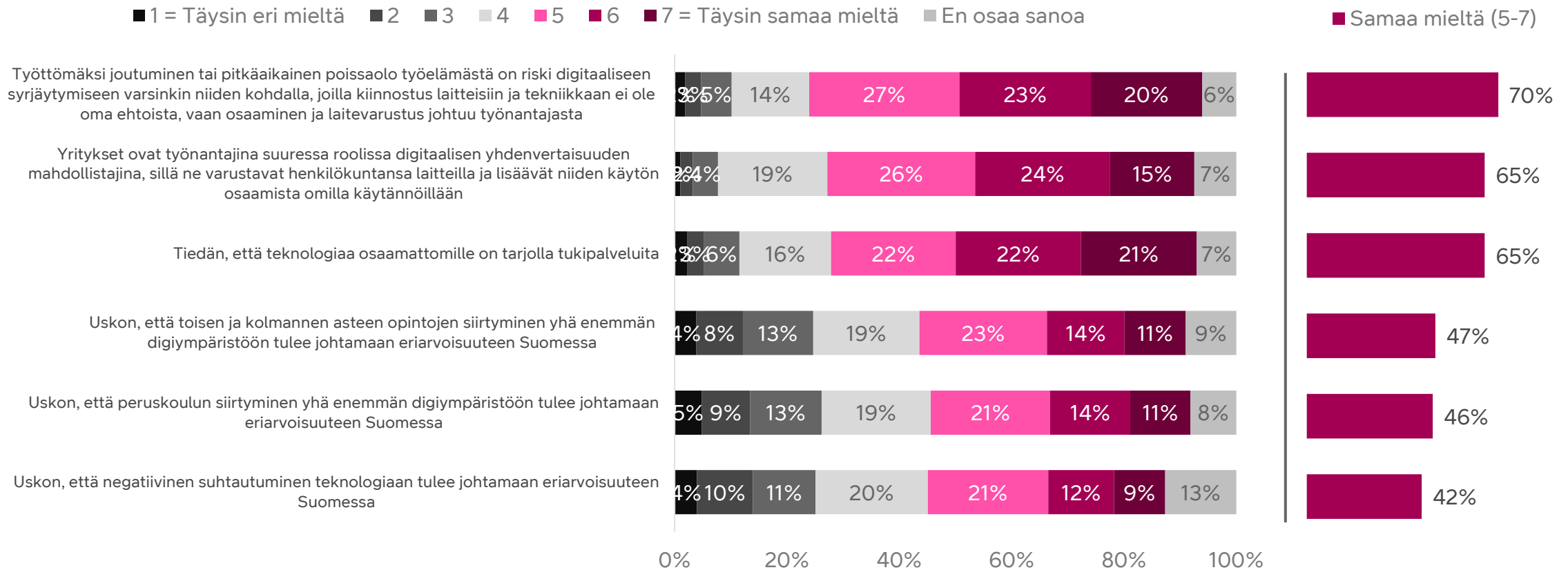
VÄITTÄMÄT 1/2

K: Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?
Kaikki 16+v, n=1007

Töissäkäynti ja työnantajat nähdään olevan tärkeässä roolissa digitaalisen yhdenvertaisuuden mahdollistajana.

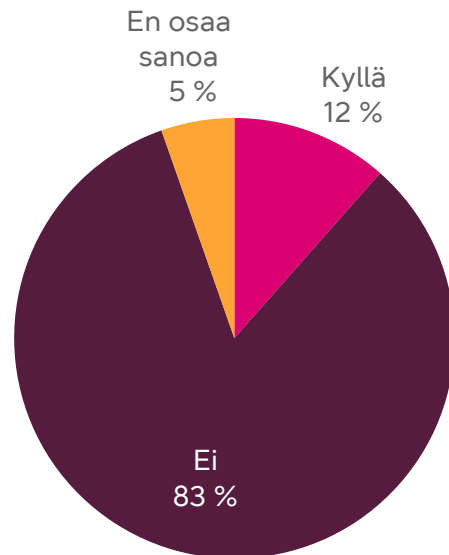
VÄITTÄMÄT 2/2

K: Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?
Kaikki 16+v, n=1007

12 %:lla on digitaalisten laitteiden tai palveluiden käyttöön liittyviä fyysisiä rajoitteita, tyypillisemmin näköön tai keskittymisvaikeuksiin liittyen.

FYYSISET RAJOITUKSET

Kyllä -vastanneet

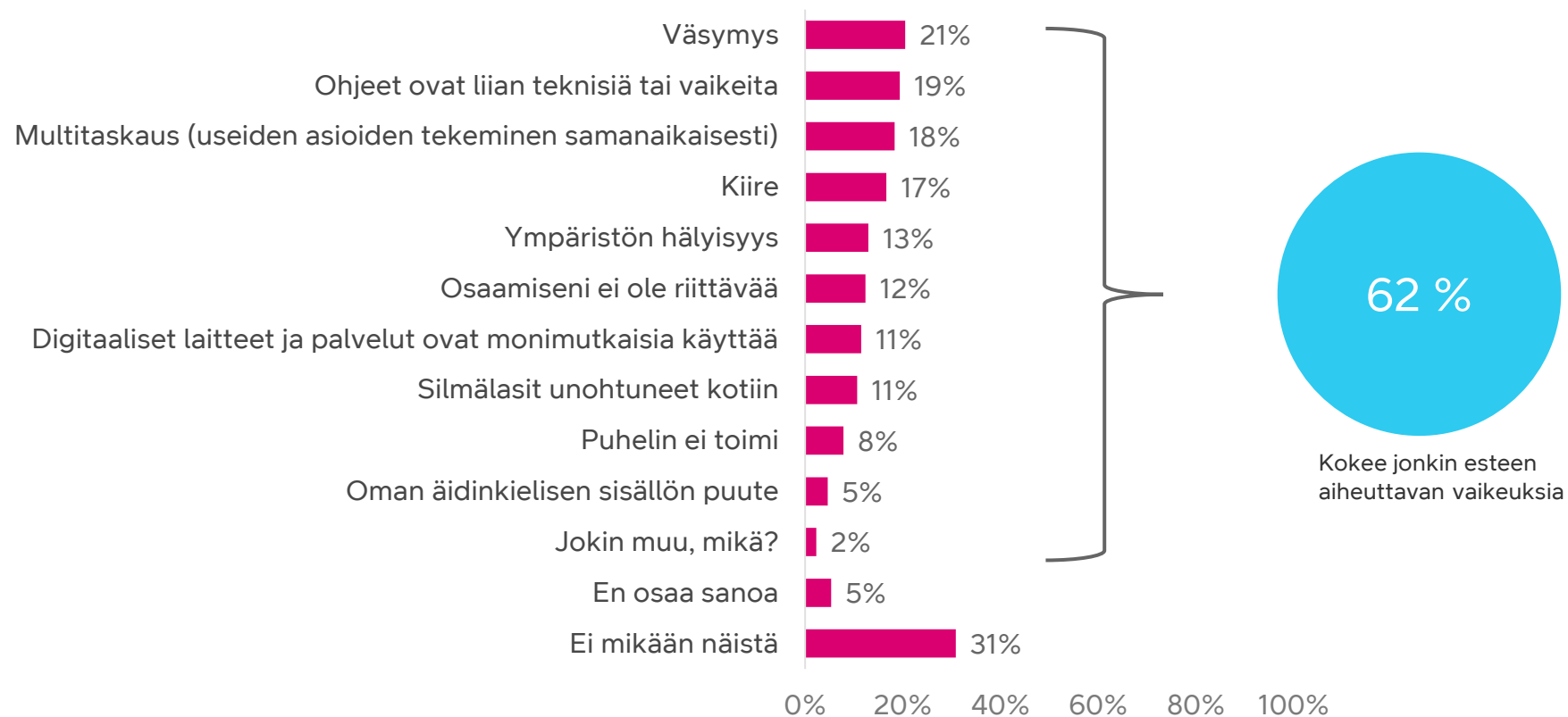

K: Onko sinulla näköön, kuuloon, liikkumiseen, oppimiseen, keskittymiseen tms. liittyviä haittoja tai vaikeuksia, jotka rajoittavat digitaalisten laitteiden ja palveluiden käyttöä? / Mitä seuraavista vaikeuksista sinulla on, jotka rajoittavat digitaalisten laitteiden tai palveluiden käyttöä?
Kaikki 16+v, n=1007; On rajoituksia, n=116

Noin kaksi kolmesta kokee jonkun tekijän vaikeuttavan digilaitteiden ja –palveluiden käyttöä. Väsymys, hankalat ohjeet, multitaskaus ja kiire ovat tyypillisimpiä syitä.

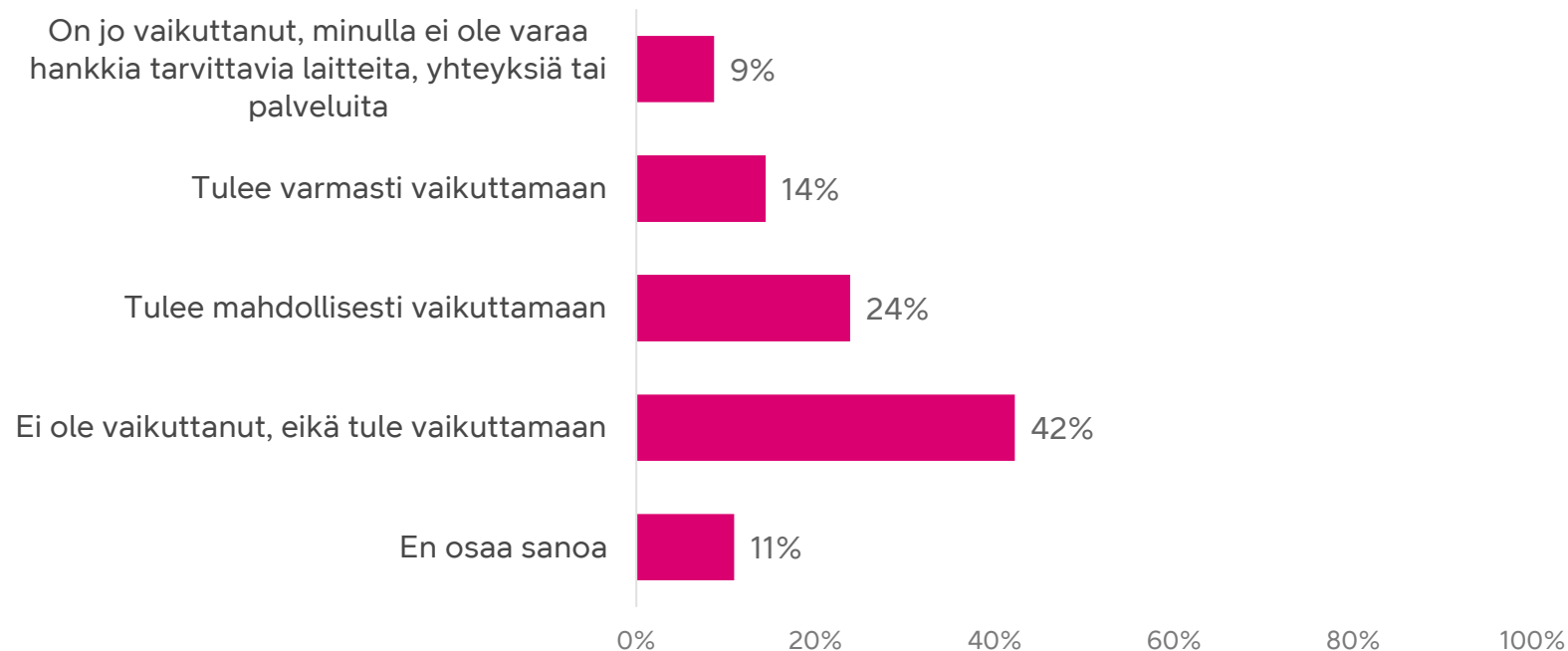
MUUT RAJOITUKSET

K: Aiheuttaako jokin seuraavista sinulle usein vaikeuksia digitaalisten laitteiden ja palveluiden käytössä?
Kaikki 16+v, n=1007

Taloudellinen tilanne on muodostunut digitalisoituvassa yhteiskunnassa osallistumisen esteeksi 9 %:lle. Vastaavasti 42 % ei näe taloudellisella tilanteella olevan nyt eikä jatkossa vaikutusta asiaan.

TALOUDELLISEN TILANTEEN MERKITYS

K: Vaikuttaako taloudellinen tilanteesi digitalisoituvassa yhteiskunnassa osallistumiseen?
Kaikki 16+v, n=1007

16-44-vuotiaat näkevät korostuneesti taloudellisen tilanteensa vaikuttavan vastaisuudessa digiyhteiskunnassa osallistumiseen.

TALOUDELLISEN TILANTEEN MERKITYS - KOHDERYHMÄT

	Kaikki	Mies	Nainen	16-24-v.	25-34-v.	35-44-v.	45-54-v.	55-64-v.	65-74-v.	Yli 75-v.
<i>Vastaajamäärä</i>	1007	503	495	115	186	169	173	160	127	77
On jo vaikuttanut, minulla ei ole varaa hankkia tarvittavia laitteita, yhteyksiä tai palveluita	9%	10%	7%	12%	11%	11%	7%	9%	6%	3%
Tulee varmasti vaikuttamaan	14%	17%	12%	24%	20%	19%	12%	11%	7%	6%
Tulee mahdollisesti vaikuttamaan	24%	19%	28%	28%	26%	24%	23%	24%	20%	21%
Ei ole vaikuttanut, eikä tule vaikuttamaan	42%	45%	40%	22%	31%	31%	51%	51%	53%	61%
En osaa sanoa	11%	10%	12%	14%	11%	15%	8%	5%	13%	10%

	Kaikki	Talouden kk-tulot			
		Alle 2000 €/kk	2001-4000 €/kk	4001-7000 €/kk	Yli 7000 €/kk
<i>Vastaajamäärä</i>	1007	260	283	235	91
On jo vaikuttanut, minulla ei ole varaa hankkia tarvittavia laitteita, yhteyksiä tai palveluita	9%	15%	8%	3%	9%
Tulee varmasti vaikuttamaan	14%	21%	17%	13%	8%
Tulee mahdollisesti vaikuttamaan	24%	22%	28%	23%	17%
Ei ole vaikuttanut, eikä tule vaikuttamaan	42%	30%	39%	52%	62%
En osaa sanoa	11%	13%	9%	8%	3%

K: Vaikuttaako taloudellinen tilanteesi digitalisoituvassa yhteiskunnassa osallistumiseen?
Kaikki 16+v, n=1007

 Ylikorostuu väestön nähdessä
 Alikorostuu väestön nähdessä

Nepa

Korkeatuloisimmat eivät näe hintojen nousua yhtä isona uhkana digitaaliselle yhdenvertaisuudelle Suomessa kuin muut tuloluokat.

HINTOJEN NOUSUN MERKITYS - KOHDERYHMÄT

	Kaikki	Mies	Nainen	16-24-v.	25-34-v.	35-44-v.	45-54-v.	55-64-v.	65-74-v.	Yli 75-v.
<i>Vastaajamäärä</i>	1007	503	495	115	186	169	173	160	127	77
Uskon, että inflaatio ja hintojen nousu tulee johtamaan digitaaliseen eriarvoisuuteen Suomessa	66%	61%	70%	54%	64%	69%	70%	70%	69%	59%

	Kaikki	Talouden kk-tulot			
		Alle 2000 €/kk	2001-4000 €/kk	4001-7000 €/kk	Yli 7000 €/kk
<i>Vastaajamäärä</i>	1007	260	283	235	91
Uskon, että inflaatio ja hintojen nousu tulee johtamaan digitaaliseen eriarvoisuuteen Suomessa	66%	64%	76%	62%	53%

 Ylikorostuu väestöön nähden
 Alikorostuu väestöön nähden

K: Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? 1 = Täysin eri mieltä, 7 = Täysin samaa mieltä; Samaa mieltä (vastannut asteikolla 5-7).
 Kaikki 16+v, n=1007

Yhteenveto – Yhdenvertaisuuden esteet

Yhdenvertaisuuden esteet

Eriarvoisuuteen johtavat tekijät Suomessa

Digitaalisten laitteiden puuttumisen sekä inflaation nähdään vahvimmin johtavan digitaaliseen eriarvoisuuteen Suomessa. Digitaalisen yhdenvertaisuuden mahdollistajana nähdään olennaisesti työssäkäynti ja työnantajat.

Fyysiset ja ympäristöstä aiheutuvat esteet

Fyysiset tai ympäristön aiheuttamat tekijät koetaan myös osin esteiksi digitaalisten laitteiden tai palveluiden käytössä. Noin joka viides arvioi väsymyksen tai liian teknisten ohjeiden olevan heille esteenä.

Taloudellinen tilanne

Taloudellinen tilanne on muodostunut digitalisoituvassa yhteiskunnassa osallistumisen esteeksi 9 %:lle. Vastaavasti 42 % ei näe taloudellisella tilanteella olevan nyt eikä jatkossakaan vaikutusta asiaan.

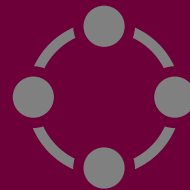
Sisältö

Saatavuus

Kiinnostus ja
digitaidot

Digitaalinen
yhdenvertaisuus

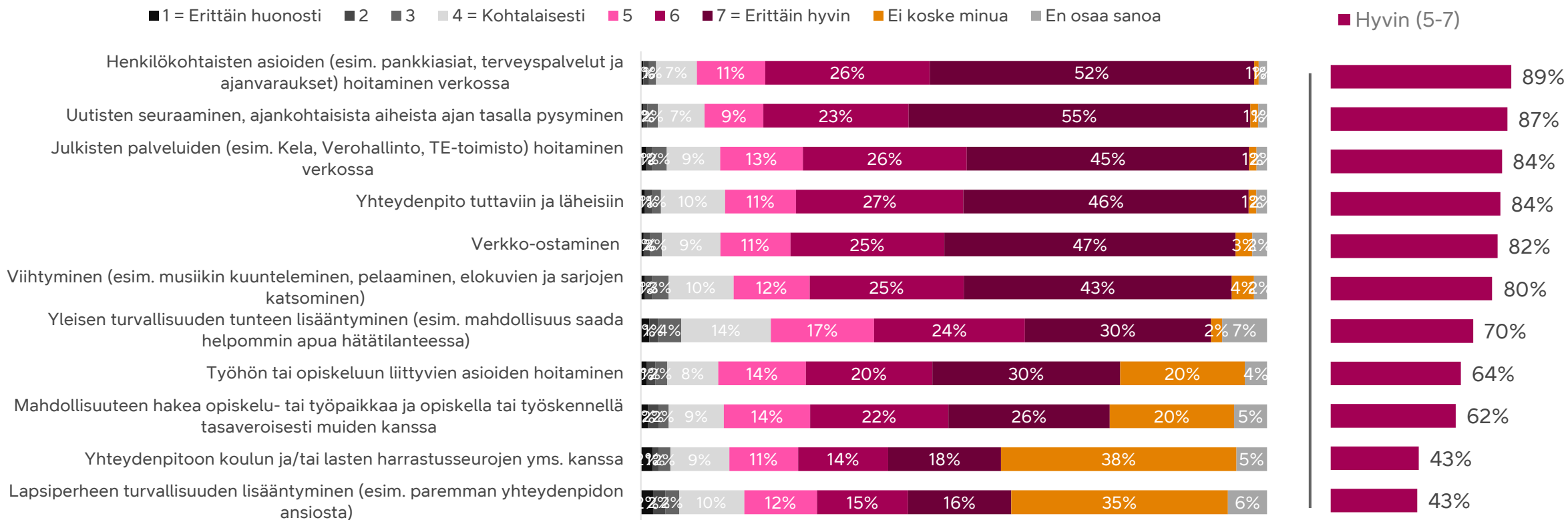
Yhdenvertaisuuden
esteet

Digitalisaation
mahdollisuudet

Digitaaliset laitteet palvelevat parhaiten asioiden hoitamisessa, uutisten seuraamisessa ja yhteydenpidon välineinä.

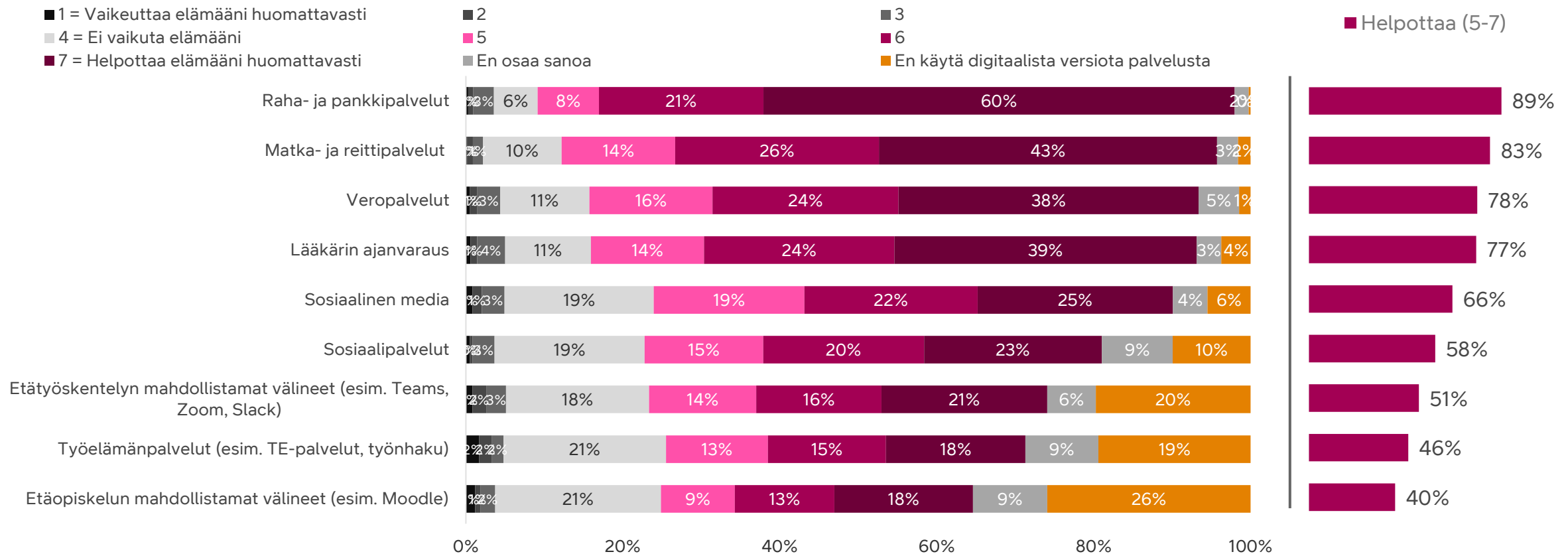
DIGITAALISTEN LAITTEIDEN KYKY PALVELLA

K: Miten hyvin koet käytössäsi olevien digitaalisten laitteiden palvelevan tarpeitasi seuraavien osa-alueiden osalta?
Kaikki 16+v, n=1007

Erityisesti raha- ja pankkipalveluiden sekä reittipalveluiden koetaan helpottavan arkea.

DIGITAALISTEN PALVELUIDEN MERKITYS

K: Kuinka koet seuraavien digitaalisten palvelujen vaikutuksen arjessasi?
 Kaikki 16+v, n=1007

Yhteenveto – Digitalisaation mahdollisuudet

Digitalisaation mahdollisuudet

Digitaalisten laitteiden kyky palvella

Digitaaliset laitteet palvelevat parhaiten asioiden hoitamisessa, uutisten seuraamisessa ja yhteydenpidon välineinä.

Digitaalisten palveluiden merkitys

Erityisesti raha- ja pankkipalveluiden sekä reittipalveluiden koetaan helpottavan arkea.